

Obsah

Doslov, nebo předmluva 7

I

Moc a smích 19

Jasnozřivý génius a jeho slepý prorok
(Haškův Dobrý voják Švejk) 39

Hašek, komický a tragický autor Švejka 59

Největší vášeň Jaroslava Haška 79

Ticho a smích 97

Smysl nesmyslu 107

II

Imaginace, intuice a krize kultury
v dystopiích Karla Čapka 131

Co robot? Co člověk? (Čapkova dystopie
v širším literárním a filmovém kontextu) 143

Čapkovy otázky 155

Karel Čapek – zahradník boží 177

Na okraj literatury 195

III

Kontury ticha: oxymóron v moderní české poezii 203

Polyfonie v poezii Vladimíra Holana 221

Krajina proměn a tvary ticha
(2 x 100 čtyřverší Jana Skácela) 233

Člověk nemá, kde by hlavu složil:
diaspora v české poezii 249

Přesto je třeba mluvit 265

Magorovy labutí písně 283

IV

- Etika a umění 289
Etika a estetika literárního deníku 297
Jeden československý rok 311
Ticho, smích a proměna v díle Jiřího Koláře 325
Kolářův experiment s uměním: příklad futurismu 347
Co psát a k čemu to vést
(Český snář Ludvíka Vaculíka) 363
Ludvík Vaculík, Český snář 385
Hlasy mnoha lidí 391

V

- Totožnost člověka ve světě znaků 401
Tři romány Milana Kundery 415
Otázka Boha ve světě bez Boha
(Nesmrtelnost a pochybování Milana Kundery) 455
Svět, ve kterém nežijeme
(Historie a metahistorická funkce
v románech Milana Kundery) 471
Smích v románech a romány o smíchu 493
Hrabalova nebesa (Poznámky
na okraj mystických aspektů Hrabalova díla) 507

VI

- Polyglotismus v češtině 529
Proměny subjektu v próze Věry Linhartové 543
Portrét autorky 569
Jak je to dál? (Věře Linhartové k narozeninám) 579

VII

Antropologická konstanta v estetice a v literatuře 591

Téma otce jako významová a literární kategorie 605

O mužnosti 619

Paměť jako hodnota, jako téma

a jako forma v české literatuře devadesátých let 625

VIII

Sémiotický vesmír: centra a periferie 637

Etika a estetika samizdatu v období „normalizace“ 647

Nezávislá literatura a závislá kritika 679

Ideologie, dějiny, náboženství a příběh 685

Krása, pravda a dobro v literatuře a ve společnosti 703

IX

Z labyrintu do ráje

(Komenského dílo jako cesta poznání) 711

Poznámky 727

Ediční poznámka 785

Jmenný rejstřík 803